

Bruxelles, 28. travnja 2026.
(OR. en)

8311/26

CULT 47

NAPOMENA

Od: Predsjedništvo
Za: Odbor stalnih predstavnika / Vijeće

Predmet: Plan rada EU-a za kulturu za razdoblje 2027. – 2030.
– *razmjena mišljenja*

Za delegacije se u prilogu nalaze smjernice predsjedništva o navedenoj temi za usmjeravanje razmjene mišljenja na sastanku Vijeća (obrazovanje, mladi, kultura i sport) 12. svibnja 2026.

Smjernice

Plan rada EU-a za kulturu za razdoblje 2027. – 2030.: razmjena mišljenja

Osnovne informacije i kontekst

Od 2011. planovima rada EU-a za kulturu („planovi rada”) oblikuju se višegodišnji prioriteti u području kulture, koji usmjeravaju suradnju država članica, Vijeća i Komisije. Iako su države članice odgovorne za vlastite kulturne politike, ti planovi rada imaju važnu ulogu u oblikovanju djelovanja kojima se podupiru, koordiniraju ili dopunjuju nacionalne kulturne politike te u razmatranju pitanja relevantnih za kulturni i kreativni sektor u cijeloj Europskoj uniji, u skladu s ulogom Vijeća na temelju Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Planovi rada uvedeni su prvom Europskom agendom za kulturu donesenom 2007. Ta je agenda predstavljala važnu prekretnicu jer je njome utvrđena zajednička vizija kulturne suradnje država članica, određeni su zajednički ciljevi i kultura je prepoznata kao ključni pokretač socijalne kohezije, gospodarskog rasta i europske integracije. Naknadni planovi rada temeljili su se na toj osnovi te su u njima prioriteti agende pretvoreni u praktične mjere i razvijene su strategije kao odgovor na promjenjive okolnosti i potrebe.

Prethodni planovi rada i ključna prioritetna područja

Dosad su provedena četiri plana rada EU-a za kulturu: za razdoblja 2011. – 2014., 2015. – 2018., 2019. – 2022. i 2023. – 2026. Svaki se plan temeljio na onom prethodnom, čime se jača načelo supsidijarnosti i istodobno odgovara na nove i aktualne geopolitičke, gospodarske i socijalne izazove. Razvijene su mjere i metode rada za više ključnih prioritetnih područja, među kojima su:

- kulturna raznolikost i međukulturni dijalog;
- potpora kulturnom i kreativnom sektoru radi poticanja gospodarskog rasta, inovacija i konkurentnosti unutar sektora;
- vještine i mobilnost umjetnika i kulturnih djelatnika;
- kulturna baština i održivost;
- kultura u vanjskim/međunarodnim odnosima;
- statistički podaci o kulturi;
- dostupna i uključiva kultura;
- socijalna kohezija i dobrobit;
- rodna ravnopravnost.

Trenutačni plan rada EU-a za kulturu (2023. – 2026.)

Trenutačni plan rada (za razdoblje 2023. – 2026.)¹ temelji se na četiri glavna prioriteta, a to su: i. umjetnici i kulturni djelatnici, ii. kultura za ljude, iii. kultura za planet i iv. partnerstva koja zajednički stvaraju. Sadržava 21 mjeru te su na temelju njega sastavljena koordinirana izvješća skupina stručnjaka o temama kao što su kultura i zdravlje, zelena tranzicija u kulturnom i kreativnom sektoru, međunarodni kulturni odnosi i uloge javnih knjižnica.

¹ SL C 466, 7.12.2022., str. 1–18.

Osim toga, plan rada pomogao je u definiranju prioritetnih tema za predstojeća predsjedništva Vijeća EU-a. Te su teme bile orijentir za zaključke Vijeća, konferencije predsjedništva i neformalne ministarske rasprave. Prepoznajući činjenicu da vanjski politički, gospodarski i društveni konteksti, na nacionalnoj ili međunarodnoj razini, mogu zahtijevati fleksibilnost i prilagodljivost programâ predsjedništva, trenutačnim planom rada utvrđen je program politike usmjeren na budućnost.

Preliminarna evaluacija i izazovi

Iako bi se završno izvješće o provedbi Plana rada EU-a za kulturu za razdoblje 2023. – 2026. trebalo objaviti u lipnju 2026., rezultati² preliminarne evaluacije upućuju na to da Plan rada i dalje služi svojoj glavnoj svrsi, a to je pružanje strateških smjernica za kulturnu suradnju država članica na razini EU-a. Utvrđene ključne prednosti obuhvaćaju potporu državama članicama putem uzajamnog učenja i suradnje, snažnu usklađenost s nacionalnim prioritetima i promicanje međusektorskih učinaka, posebno u području zdravlja, obrazovanja i održivosti. Međutim, i dalje postoje određeni izazovi, kao što su neujednačen učinak u državama članicama te ograničena jasnoća, vidljivost i praćenje, kao i nedostaci u financiranju i nova pitanja poput umjetne inteligencije.

Razmatranja za Plan rada za razdoblje 2027. – 2030.

Svako obnavljanje plana rada prilika je za promišljanje o trenutačnom okružju i stvarnosti, ne samo u kulturnom i kreativnom sektoru, već i šire s obzirom na međusektorsku prirodu kulture i njezinu važnost kao stupa europske integracije, socijalne kohezije, gospodarskog rasta i demokratske otpornosti. Trebalo bi uzeti u obzir i kontekst politike u kojem će se izraditi sljedeći plan rada. Pripreme za predstojeći ciklus odvijaju se u trenutku kada se kulturni krajolik mijenja zbog nekoliko transformativnih čimbenika: geopolitičkih promjena i sve veće važnosti kulture za vanjske odnose i demokratsku otpornost; digitalne transformacije, uključujući razvoj umjetne inteligencije; iznimne važnosti klime i održivosti; sudjelovanja u kulturi i socijalne kohezije te širih pitanja u vezi s gospodarskim okvirima i radnim uvjetima.

Važno je napomenuti da će se sljedeći plan rada izraditi zajedno s novim Kulturnim kompasom za Europu, koji će zamijeniti Novu europsku agendu za kulturu (okvir kulturne politike EU-a od 2018.). Kulturni kompas pruža strateški okvir i u njemu se iznose političke ambicije i vizija

² Prezentacija Komisije Odboru za poslove u kulturi u ožujku 2026.

budućeg smjera kulturne politike. Jedan je od glavnih izazova kad je riječ o sljedećem planu rada pretvoriti tu ambiciju u konkretne prioritete, učinkovite metode rada i mjerljivu suradnju država članica. Ključno je razmotriti kako na najbolji način izraditi pouzdan i svrsishodan plan rada otporan na buduće promjene, u kojem se zadržavaju dugogodišnji prioriteti Vijeća i istodobno osiguravaju mehanizmi za bavljenje novim pitanjima.

Ključna pitanja za razmatranje

S obzirom na navedeno predsjedništvo poziva ministre i ministrice da razmotre sljedeća pitanja za raspravu:

1. Koje bi teme kulturne politike Vijeće trebalo odrediti kao prioritete u planu rada u razdoblju 2027. – 2030. i kojim bi se konkretnim mjerama Vijeća one najbolje obuhvatile?
2. Na koji način ti prioriteti mogu doprinijeti prevladavanju trenutnih izazova i kako ih možemo uskladiti s Kulturnim kompasom i drugim relevantnim okvirima politike, a da se pritom osigura dostatna fleksibilnost za prilagodbu promjenjivim okolnostima?